Bestuursvoorstel

Onderwerp: Beleidsnotitie KRW-planperiode 2028-2033 **Nummer:** Z62818/181930	**Agendapunt:** 6

DB: Ja 22-09-2026	**BPL:** Ja 07-10-2026	**FAZ:** Nee	**VVSW:** Nee	**AB:** Ja 21-10-2026

Opsteller: Steven Verbeek, (0598) 69 3520 Beleid, Projecten en Laboratorium	**Opdrachtgever:** Boy de Vries	**Portefeuillehouder:** Anja Woortman

Ondersteuning van de afdeling:
☐ Technisch ☒ Juridisch ☐ Financieel ☐ Staf ☒ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging

Externe betrokkenen:	**Reden:**
Provincies Groningen en Drenthe	Bevoegd gezag voor het vaststellen van KRW-doelen als omgevingswaarden voor regionale wateren en voor de formele verwerking van uitzonderingsbepalingen in de regionale waterprogramma's.

Samenvatting:
De Kaderrichtlijn Water (KRW) vraagt om een zesjaarlijkse actualisatie van doelen, maatregelen en verantwoording. Deze worden vastgelegd in het nationale stroomgebiedbeheerplan, de KRW-factsheets per waterlichaam, het waterbeheerprogramma 2028-2033 en de regionale waterprogramma's van de provincies. Met de KRW-beleidsnotitie 2028-2033 wordt voor de zestien KRW-oppervlaktewaterlichamen in het beheergebied van Hunze en Aa's vastgelegd welke keuzes worden gemaakt voor de vierde planperiode en hoe wordt omgegaan met doelen die in 2027 nog niet zijn bereikt. De notitie bevat de technische actualisatie van doelen, het voorgestelde maatregelenpakket en de hoofdlijn voor de juridische verantwoording via de KRW-factsheets. Veel biologische doelen zijn inmiddels bereikt, vooral in de kanalen. De resterende opgaven liggen vooral bij beekherstel, enkele meren, milieuvreemde stoffen en de onderbouwing van niet-bereikte doelen.

Duurzaamheidsparagraaf: Nee.
Duurzaamheid is een integraal onderdeel van de KRW-doelstellingen en daarom niet apart uitgewerkt. Duurzaamheid als onderdeel van uitvoeringsprojecten wordt in de betreffende projecten uitgewerkt.

Begrotingsaspecten: Ja, ter informatie
Dit voorstel geeft voor de KRW-planperiode 2028-2033 een doorkijk naar de verwachte kosten van het voorgestelde maatregelenpakket. Besluitvorming over de benodigde budgetten vindt eind 2027 plaats, als onderdeel van de besluitvorming over het definitieve waterbeheerprogramma 2028-2033. De financiële doorkijk is opgenomen onder het kopje 'Financiën'.

AB-voorstel:
- Instemmen met de KRW-beleidsnotitie 2028-2033 en daarmee met de daarin opgenomen beleidsmatige keuzes, voorgestelde maatregelen, verantwoordingslijn en technische actualisatie van KRW-doelen als basis voor verwerking in het waterbeheerprogramma 2028-2033, de

regionale waterprogramma's en het nationale vierde stroomgebiedbeheerplan en de KRW-factsheets.
- De voorgestelde KRW-doelen en de onderbouwing voor de toepassing van KRW-uitzonderingsbepalingen doorgeleiden aan de provincies Groningen en Drenthe, als bevoegd gezag voor de vaststelling van KRW-doelen als omgevingswaarden voor regionale wateren en voor de formele verwerking van uitzonderingen in de regionale waterprogramma's.

Bijlagen:
- KRW-beleidsnotitie 2028-2033 Hunze en Aa's

Overige bijlagen:
- Bijlage 2 (1 t/m 16): KRW-factsheets.
- Bijlage 3 (1 t/m 16): Achtergronddocumenten.

Ter inzage AB: Nee
Onderwerp(en):

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf Secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Inleiding

De aanleiding voor dit voorstel is de zesjaarlijkse actualisatie van de Kaderrichtlijn Water voor het vierde stroomgebiedbeheerplan 2028-2033. De KRW vraagt dat waterlichamen, doelen, maatregelen en de verantwoording over doelbereik periodiek worden herzien. Daarnaast moet voor het ijkjaar 2027 worden verantwoord waarin bepaalde doelen nog niet zijn bereikt. Met dit voorstel wordt het bestuur gevraagd in te stemmen met de beleidsmatige keuzes en voorstellen uit de KRW-beleidsnotitie, zodat deze definitief kunnen worden verwerkt in het ontwerp van het nationale stroomgebiedbeheerplan, de KRW-factsheets, het ontwerp van het waterbeheerprogramma 2028-2033 en de regionale waterprogramma's van de provincies. Deze plannen en programma's worden eind 2026 in ontwerp en eind 2027 definitief vastgesteld.

Eerdere besluitvorming

In 2009 zijn in het beheergebied van Hunze en Aa's zestien oppervlaktewaterlichamen aangewezen onder de KRW. Voor deze waterlichamen zijn ecologische doelen en regionale maatregelen vastgesteld. De maatregelen zijn verdeeld over de eerste drie planperioden tot en met 2027. In de afgelopen planperioden is vooral ingezet op inrichtingsmaatregelen, zoals beekherstel, natuurvriendelijke oevers en maatregelen in en rond meren. In 2024 heeft het Algemeen Bestuur daarnaast het Actieplan KRW-impulsprogramma vastgesteld, met extra aandacht voor tijdige uitvoering van maatregelen, meer focus op milieuvreemde stoffen en betere juridische borging. De voorliggende beleidsnotitie bouwt hierop voort en vormt de inhoudelijke basis voor de KRW-inzet in het waterbeheerprogramma 2028-2033.

Huidige situatie

Veel geplande maatregelen zijn uitgevoerd en veel biologische doelen zijn inmiddels bereikt. Vooral de kanalen laten een positieve ontwikkeling zien. Tegelijkertijd zijn er nog resterende opgaven. De KRW-beoordeling volgt het zogenoemde 'one out, all out'-principe: pas als alle relevante stoffen en kwaliteitselementen voldoen, is een waterlichaam formeel in goede toestand. Daardoor kan het formele toestandsoordeel strenger uitvallen dan het beeld van de feitelijke voortgang per afzonderlijk doel of kwaliteitselement.

In de beken zijn niet alle geplande hermeanderingsmaatregelen uitgevoerd. Met name in het stroomdal van de Hunze ligt nog een grote resterende opgave door knelpunten in grondverwerving. In enkele meren is ecologisch herstel nog niet volledig omdat de inrichting nog niet op orde is of het ecologisch herstel meer tijd vraagt. Daarnaast blijven normoverschrijdingen van milieuvreemde stoffen in alle waterlichamen een belangrijk aandachtspunt. Niet alle doelen zullen aan het einde van ijkjaar 2027 zijn bereikt. Voor sommige doelen is sprake van technische onhaalbaarheid, natuurlijke omstandigheden of tijdelijke achteruitgang. Deze situaties moeten navolgbaar en juridisch houdbaar worden verantwoord in de KRW-factsheets.

Beschrijving en onderbouwing

De beleidsnotitie stelt voor om de status en typering van de zestien KRW-waterlichamen niet te wijzigen. De begrenzing wordt beperkt aangepast op basis van uitgevoerde inrichtingsmaatregelen en actuele basisregistraties. Voor de doelen wordt de landelijke KRW-systematiek gevolgd. Waar actuele

meetreeksen en nieuwe inzichten dat onderbouwen, worden biologische doelen technisch aangepast: enkele doelen worden verlaagd omdat eerdere doelen niet realistisch haalbaar zijn, terwijl andere doelen worden verhoogd. Hier heeft de toestand zich structureel beter ontwikkeld dan eerder verwacht. Voor de planperiode 2028-2033 wordt een gericht maatregelenpakket voorgesteld. De nadruk ligt op afronding van resterend beekherstel in de Drentsche Aa en de Hunze, optimalisatie van onderhoud, aanpak van exoten, onderzoek naar invloed van klimaatverandering, aanvullende maatregelen en onderzoeken voor meren, onderzoek naar ammoniumreductie en bronanalyses voor normoverschrijdende stoffen. Voor niet-bereikte doelen wordt per waterlichaam en parameter gemotiveerd welke KRW-uitzonderingsbepaling passend is.

Risico's en kansen

De juridische en bestuurlijke aandacht voor de KRW neemt toe richting 2027. Niet-doelbereik leidt niet automatisch tot aansprakelijkheid, maar vraagt wel om een navolgbare onderbouwing dat het waterschap de beschikbare maatregelen en instrumenten binnen zijn taak en mogelijkheden heeft benut.

Belangrijkste risico is dat niet alle resterende maatregelen tijdig of volledig uitgevoerd zijn, met name waar grondverwerving of gebiedsprocessen bepalend zijn. Het resultaat van de aanpak voor veel milieuvreemde stoffen blijft beperkt, omdat bronnen vaak landelijk of internationaal zijn. Hier komt wel steeds meer kennis over beschikbaar.

Het handelingsperspectief verschilt per opgave. Waar het waterschap direct kan handelen, zoals bij inrichting, onderhoud, monitoring, vergunningverlening, toezicht en maatregelen op rwzi's, zijn of worden maatregelen uitgevoerd. Voor het grootste deel van de milieuvreemde stoffen ligt de bronaanpak echter buiten de directe invloedssfeer van het waterschap en is inzet van Rijk, provincies en ketenpartijen noodzakelijk.

De insteek van de beleidsnotitie is om juridische risico's te verkleinen door de onderbouwing van doelen en uitzonderingen consistent en juridisch navolgbaar te beschrijven. Het maatregelenpakket is gericht op de resterende knelpunten en de samenhang tussen KRW, onderhoud en overige wateren wordt versterkt.

Extern betrokkenen/extern overleg

De provincies Groningen en Drenthe zijn extern betrokken omdat zij voor regionale wateren bevoegd gezag zijn voor het vaststellen van KRW-doelen en verantwoordelijk zijn voor de formele toepassing van uitzonderingsbepalingen. Het waterschap bereidt de inhoudelijke onderbouwing hiervoor voor. Daarnaast is er veel afstemming geweest met landelijke partijen over de KRW-systematiek, stoffenaanpak en standaardmotiveringen. Voor grensoverschrijdende opgaven is er afstemming met Duitsland en Rijkswaterstaat, onder andere over belasting van de Eems-Dollard. Waar maatregelen samenlopen met gebiedsprocessen, natuurontwikkeling of maatregelen van andere partijen, wordt samenwerking gezocht met provincies, gemeenten, terreinbeheerders en andere betrokkenen.

Financiën

De beleidsnotitie bevat een raming van de KRW-maatregelen voor de planperiode 2028-2033. Een deel betreft doorgeschoven maatregelen uit eerdere planperioden, met name beekherstel in de Drentsche Aa en de Hunze. Daarnaast worden nieuwe kennis- en onderzoeksmaatregelen voorgesteld, onder meer voor toxiciteit, bronanalyse van normoverschrijdende stoffen, klimaatverandering, minimale beekafvoeren en visstandonderzoek. De financiële besluitvorming over de benodigde middelen vindt plaats bij de besluitvorming over het waterbeheerprogramma voor de planperiode 2028-2033. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van cofinanciering, subsidies en bijdragen van derden. Voor maatregelen die samenhangen met natuurontwikkeling of gebiedsprocessen worden de bestaande financiële uitgangspunten met de provincies gehanteerd.

Waterlichaam/Thema	Geplande maatregel 2028-2032	Kosten €
Regulier geplande investeringen voor 2028-2032		
Beken	Stimuleren beschaduwing beeksystemen en inbrengen houtig materiaal in beeklopen	**300.000**
Geplande investeringen 2022-2027 maar doorgeschoven naar 2028-2032		
Drentsche Aa	3 km Hermeandering Rolderdiep incl . opheffen visbarrieres Rolderdiep	4.100.000
Zuidlaardermeer	Zuidlaardermeer Luwe Zone uitvoering fase 2	2.060.000
Hunze	Beekherstel Tusschenwater zuid	4.485.000
	Beekherstel Krommelanden	3.145.000
	Uitvoering Beekherstel Bronnegermaden	2.815.000
	Uitvoering Beekherstel Annerveense Lenten	1.265.000
	Uitvoering Beekherstel Achtermade	1.660.000
	Duunsche landen en Breevenen	2.845.000
	Herinrichting Wolfsbarge II deel2 uitvoering	2.685.000
		25.060.000
Gestarte investeringen 2022-2027 maar afronding pas in 2028-2029		
Drentsche Aa	Amerdiep	2.500.000
Hunze	Koppeling Tusschenwater Noordma	250.000
	Uitvoering Beekherstel Zoerse landen	1.523.000
	Herinrichting Wolfsbarge II deel 2 voorbereiding	350.000
		4.623.000
Extra maatregelen op basis van doelbereik (exploitatie)		
Beheergebied	Onderzoek toxiciteit in oppervlaktewater en impact daarvan op de doelstellingen voor ecologie	350.000
	Bronanalyse (incl. waterbodem) normoverschrijdende stoffen	350.000
	Onderhoud optimaliseren	PM[1]
	Actief bestrijden exoten (o.a. waternavel, rivierkreeften)	PM[1]
	Onderzoek effect klimaatverandering op oppervlaktewateren en handelingsperspectief	80.000
	Onderzoek naar minimale benodigde afvoeren beeksystemen	50.000
Noord-Willemskanaal	Onderzoek naar mogelijkheden ammoniumreductie rwzi's	Nvt[2]
Kanalen Oldambt	Dichten zoutlek sluisdeuren Boog van Ziel	Nvt[3]
Schildmeer	Aanbrengen van dood hout (bomen) achter vooroevers	Nvt[3]
	Nader onderzoek visstand 't Roegwold in relatie tot de visstand in het Schildmeer	100.000
Westerwolde/Ruiten Aa	Uitzet van rheofiele vis en macrofaunasoorten	200.000
Zuidlaardermeer	Onderzoek naar voorkomen en kwaliteit van slib in Zuidlaardermeer	80.000
	Onderzoek naar migratie van brasem in en rond het Zuidlaardermeer	100.000
		1.310.000

[1] De raming wordt in 2027 opgesteld.

[2] Dit onderzoek wordt intern uitgevoerd.

[3] Deze maatregel nemen we op in het KRW-maatregelenpakket (om een bestaand knelpunt op te lossen). Naar verwachting wordt deze nog voor de start van de planperiode uitgevoerd. Er is geen extra budget nodig.

Wettelijk kader

Het wettelijke kader wordt gevormd door de Europese Kaderrichtlijn Water en de nationale uitwerking daarvan in de Omgevingswet, het Besluit kwaliteit leefomgeving, de stroomgebiedbeheerplannen en de KRW-factsheets. De KRW kent een verbeterdoelstelling, een achteruitgangsverbod en verplichtingen voor monitoring, maatregelen en verantwoording. De KRW kent enkele uitzonderingsbepalingen. Voor elk niet bereikt doel moet per waterlichaam en parameter worden gemotiveerd of en welke KRW-uitzonderingsgrond van toepassing is. Omdat over de precieze reikwijdte van deze uitzonderingsgronden nog weinig richtinggevende jurisprudentie bestaat, is een navolgbare en houdbare onderbouwing van doelen, maatregelen en uitzonderingen noodzakelijk. De beleidsnotitie volgt de landelijke afspraken, handreikingen en standaardmotiveringen.

Participatie

De beleidsnotitie vormt input voor het ontwerp van het nationale vierde stroomgebiedbeheerplan, het waterbeheerprogramma 2028-2033 en de regionale waterprogramma's. De formele inspraak vindt plaats binnen die procedures. Regionale participatie maakt onderdeel uit van de participatie voor het waterbeheerprogramma 2028-2033. De KRW-factsheets worden in 2026 in ontwerp vastgesteld en eind 2027 definitief. Eventuele zienswijzen worden in het kader van de formele besluitvorming beoordeeld en waar nodig verwerkt.

Communicatie

Over de KRW wordt intern en extern gecommuniceerd in samenhang met het waterbeheerprogramma 2028-2033. In onze reguliere contacten met andere overheden en partijen wordt ook gesproken over waterkwaliteit en de rol en verantwoordelijkheid van die partijen. Bij vaststelling en terinzagelegging van ontwerpstukken wordt aangesloten bij de gebruikelijke communicatiekanalen van het waterschap.

Uitvoering/tijdspad

Het waterschap levert voorstellen aan voor KRW-doelen, maatregelen en eventuele toepassing van uitzonderingen. De provincies stellen de KRW-doelen voor regionale wateren vast in de regionale waterprogramma's. Deze worden eind 2026 in ontwerp vastgesteld. De ontwerp- en definitieve stroomgebiedbeheerplannen worden vastgesteld door het Rijk. De bijbehorende KRW-factsheets vormen de formele onderbouwing van deze KRW-rapportage. Het Rijk stelt het ontwerp vast op 22 december 2026. Dit ontwerp wordt op 1 januari 2027 voor zes maanden openbaar ter inzage gelegd. Zienswijzen kunnen leiden tot wijzigingen, ook in de regionale uitwerking. De reacties worden waar nodig verwerkt in het definitieve SGBP, dat op 22 december 2027 wordt vastgesteld. De genoemde regionale plannen worden naar verwachting in het derde kwartaal van 2027 definitief vastgesteld.

Evaluatie

De voortgang en effectiviteit van de KRW-maatregelen worden gevolgd via de reguliere KRW-monitoring en toestandsbeoordelingen. De resultaten worden opgenomen in het landelijke waterkwaliteitsportaal en verwerkt in jaarlijkse tussentijdse KRW-factsheets. Waar maatregelen of

onderzoeken nieuwe inzichten opleveren, zullen deze gebruikt worden voor verdere bijstelling van maatregelen, beheer en toekomstige doelafleiding.

Voorstel

- Instemmen met de KRW-beleidsnotitie 2028-2033 en daarmee met de daarin opgenomen beleidsmatige keuzes, voorgestelde maatregelen, verantwoordingslijn en technische actualisatie van KRW-doelen als basis voor verwerking in het waterbeheerprogramma 2028-2033, de regionale waterprogramma's en het nationale vierde stroomgebiedbeheerplan en de KRW-factsheets.
- De voorgestelde KRW-doelen en de onderbouwing voor de toepassing van KRW-uitzonderingsbepalingen doorgeleiden aan de provincies Groningen en Drenthe, als bevoegd gezag voor de vaststelling van KRW-doelen als omgevingswaarden voor regionale wateren en voor de formele verwerking van uitzonderingen in de regionale waterprogramma's.

namens het dagelijks bestuur,

Jelmer Kooistra
Secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
Dijkgraaf